

Raport z konsultacji publicznych dot. projektu ustawy o jawności życia publicznego.

Projekt ustawy o jawności życia publicznego, którego założenia przedstawili dnia 23 października 2017 r. Minister Koordynator Służb Specjalnych Mariusz Kamiński oraz Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Maciej Wąsik, został poddany szerokim konsultacjom publicznym.

W czasie ich trwania odbyły się dwie całonocne konferencje uzgodnieniowe z przedstawicielami organizacji społecznych, spotkanie z Radą Dialogu Społecznego, Radą Pożytku Publicznego, a także spotkania z przedstawicielami samorządowców.

Ponadto drogą korespondencyjną Departament Bezpieczeństwa Narodowego w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów otrzymał dziesiątki opinii dotyczących projektu ustawy o jawności życia publicznego, w których znalazło się około 1000 szczegółowych uwag, opinii i propozycji. Wszystkie zostały wnikliwie przeanalizowane, a część z nich została uwzględniona przez autorów projektu.

Do projektu ustawy o jawności życia publicznego zostało zgłoszone jedno zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa. Zgłoszenie wniósł Pan Dariusz Walczak – zawodowy lobbysta wpisany do rejestru podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingsową pod numerem 00221.

Pierwsze spotkanie z organizacjami społecznymi odbyło się w dniu 6 listopada 2017 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, natomiast drugie w dniu 27 listopada 2017 r. w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” im. Andrzeja Bączkowskiego w Warszawie. Delegacji przedstawicieli projektodawców przewodniczył Minister Maciej Wąsik. W obu spotkaniach udział wzięło każdorazowo ok. 100 osób reprezentujących różne organizacje, instytucje i stowarzyszenia, w tym te, które od lat zajmują się tematyką korupcji i jawności w życiu publicznym.

W trakcie obrad Minister Maciej Wąsik wysłuchał wszystkich uwag i opinii, odniósł się do wysuwanych wątpliwości, a także odpowiadał na pytania. Każde z tych spotkań trwało po ok. 8 godzin, co było spowodowane dużą liczbą chętnych do zabrania głosu.

Ponadto autorzy projektu z Ministrem Maciejem Wąsikiem na czele uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Zespołu problemowego ds. rozwoju dialogu społecznego Rady Dialogu Społecznego, a także Rady Pożytku Społecznego.

Przez cały okres trwania konsultacji społecznych istniała również możliwość nadsyłania uwag drogą korespondencyjną. W ten sposób do autorów projektu trafiło około

tysiąca różnego rodzaju zapytań, ocen oraz propozycji dotyczących poszczególnych zapisów. Analiza propozycji i ocen projektu pozwoliła na wprowadzenie korekt i zmian w proponowanym projekcie ustawy. Kolejne wersje projektu były udostępniane na stronie Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Poniżej znajduje się zestawienie propozycji i uwag do projektu ustawy o jawności życia publicznego, które zostały uwzględnione w aktualnej wersji przedmiotowego projektu, tj. z dnia 12 grudnia 2017 r.

- 1) Uwzględniono definicję informacji publicznej przetworzonej, którą zgodnie z projektem jest każda informacja publiczna, której podmiot zobowiązany do udostępnienia nie posiada w chwili wpłynięcia wniosku o udostępnienie informacji publicznej, ale wytwarza ją dla wnioskodawcy w oparciu o posiadane zasoby informacyjne, a do jej wytworzenia wymagane są dodatkowe nakłady. Wskazano również, iż za przetworzenie informacji nie traktuje się skanowania, anonimizacji lub prostego zestawienia informacji.
- 2) Doprecyzowano definicję „lobbingu”, poprzez wskazanie, iż lobbingiem jest każde działanie podmiotów niebędących organami władzy publicznej lub upoważnionymi przez te organy przedstawicielami, prowadzone metodami prawnie dozwolonymi nieuregulowanymi w odrębnych ustawach, zmierzające do wywarcia wpływu na podjęcie przez organ władzy publicznej rozstrzygnięć w określonym kierunku. Jednocześnie wskazano, iż nie wymaga zgłoszenia udział w konsultacjach publicznych, wysłuchaniu publicznym dotyczących projektów, opiniowaniu na podstawie odrębnych przepisów w szczególności o Radzie Dialogu Społecznego, ustawy o związkach zawodowych, ustawy o organizacjach pracodawców, wykonywanie zleconych opinii, ekspertyz do projektów, pod warunkiem wskazania podmiotu zlecającego. Wskazano również, iż lobbingiem nie jest wyrażanie opinii, w ramach korzystania z wolności wypowiedzi i krytyki społecznej, urzeczywistniania prawa obywateli do ich rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej za pomocą mediów.
- 3) Doprecyzowano również definicję sygnalisty, którym zgodnie z projektem jest osoba fizyczna lub przedsiębiorca, których współpraca z wymiarem sprawiedliwości polegająca na zgłoszeniu informacji o możliwości popełnienia przestępstwa przez podmiot, z którym jest związana umową o pracę, stosunkiem służbowym lub innym stosunkiem umownym może niekorzystnie wpłynąć na jej sytuację życiową, zawodową, materialną i której prokurator przyznał status sygnalisty.
- 4) Wskazano, iż prawo dostępu do informacji publicznej obejmuje uprawnienia m.in. do uzyskania informacji publicznej, w tym uzyskania informacji przetworzonej w takim

zakresie, w jakim jest to istotne dla interesu publicznego. Ponadto doprecyzowano przepisy dotyczące wniosku o udostępnienie informacji publicznej poprzez wskazanie, iż jeżeli wniosek nie zawiera uzasadnienia istotnego interesu publicznego podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji publicznej występuje w terminie 7 dni do wnioskodawcy o uzasadnienie. Doprecyzowano także terminy na udostępnienie informacji publicznej, wskazując, iż biegną od dnia złożenia uzasadnienia wniosku. Wskazano, iż informacja publiczna, która została udostępniona na pisemny wniosek podlega udostępnieniu w BIP. Ponadto wskazano, iż do terminów stosuje się art. 35 §5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio.

- 5) Uwzględnione zostały uwagi w zakresie terminu w jakim powinno być powszechne udostępnienie informacji publicznej w BIP, poprzez doprecyzowanie „niezwłocznie”.
- 6) Wskazano również, iż wnioskodawcy przysługuje prawo do wniesienia ponaglenia, jeżeli wniosku o udzielenie informacji publicznej nie rozpatrzono w terminie określonym w projekcie ustawy. Ponaglenie to wnosi się do podmiotu, do którego złożono wniosek o udostępnienie informacji publicznej. Ponaglenie rozpatruje się w terminie siedmiu dni od dnia jego otrzymania.
- 7) Doprecyzowano katalog podmiotów zobowiązanych do udostępniania informacji publicznych poprzez wskazanie organizacji związkowych i pracodawców.
- 8) Doprecyzowano przepis dotyczący wskazania osób odpowiedzialnych za udostępnienie informacji publicznej, wskazując konkretne osoby, na których spoczywa taki obowiązek.
- 9) Zakres udostępnienia informacji publicznych został poszerzony o ekspertyzy i opinie, które jeżeli zostały sporządzone na potrzeby postępowania sądowego z udziałem podmiotu zobowiązanego do udzielania informacji publicznej udostępnia się po prawomocnym lub ostatecznym zakończeniu tego postępowania.
- 10) Doprecyzowano ograniczenie prawa dostępu do informacji publicznej ze względu na ochronę prywatności osoby fizycznej, w szczególności jej danych osobowych.
- 11) Projekt został doprecyzowany w zakresie spraw, co do których nie będą miały zastosowanie przepisy o ograniczeniu prawa dostępu do informacji publicznej o rozstrzygnięcia wynikające z odrębnych ustaw. Jednocześnie doprecyzowano, iż niestosowanie ograniczenia prawa dostępu do informacji publicznej w zakresie ochrony prywatności osoby fizycznej, w szczególności jej danych osobowych, oraz tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji nie będzie dotyczyło danych osobowych osób trzecich.

- 12) Wprowadzono zmianę polegającą na wskazaniu, iż prawo dostępu do informacji publicznej podlegać będzie ograniczeniu ze względu na tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a nie przedsiębiorcy.
- 13) Doprecyzowano przepisy dotyczące rejestru umów cywilnoprawnych, poprzez wskazanie formy ich zawarcia i kwoty minimalnej. Obowiązkowi umieszczania w rejestrze będą podlegać umowy zawarte w formie pisemnej oraz umowy cywilnoprawne, których skutkiem jest wydatkowanie środków pieniężnych przez te podmioty w kwocie co najmniej 2 000 zł. Obowiązek prowadzenia rejestru umów rozciągnięto również na spółdzielnie mieszkaniowe. Ponadto zmieniono termin aktualizacji rejestru umów, który zgodnie z projektem wynosi nie później niż 30 dni od daty zawarcia umowy lub od daty dokonania zmian w umowie w zakresie tych informacji.
- 14) Wskazano, iż przedsiębiorstwo państwowe i spółka zobowiązana udostępnia na stronie internetowej informacje o wydatkach dokonywanych za pomocą służbowych kart płatniczych przez osoby, które mają prawo do korzystania z tych kart w związku z pełnieniem funkcji w tych podmiotach.
- 15) Uwzględnienie uwag w zakresie wykreślenia z projektu „uporczywości” w składaniu wniosków, których realizacja znacząco utrudniłaby działalność podmiotu obowiązującego do udostępnienia informacji publicznej, poprzez wykreślenie przepisów w tym zakresie.
- 16) Uwzględniono uwagi w zakresie ponoszenia opłat za udostępnienie informacji publicznej poprzez utrzymanie stanu obowiązującego, tj. opłata po rozpatrzeniu wniosku.
- 17) Doprecyzowano przepisy dotyczące obowiązku zapewnienia przez organy lokalowych lub technicznych środków umożliwiających wykonywanie prawa dostępu do posiedzeń kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów. Wskazano, iż organy te niezwłocznie sporządzają i udostępniają protokoły swoich obrad w BIP. W protokołach zamieszczane będą wyniki imiennego lub elektronicznego głosowania. Organy niezwłocznie będą sporządzać i udostępniać stenogramy swoich obrad w BIP, chyba że sporządzą i udostępnią materiały audiowizualne lub teleinformatyczne rejestrujące w pełni te obrady. Materiały zarejestrowane zostaną udostępnione się na wniosek, o ile nie będą udostępnione w BIP.
- 18) Doprecyzowano przepisy dotyczące wykazu prac legislacyjnych poprzez wskazanie, iż wykaz prac legislacyjnych Rady Ministrów obejmuje projekty założeń projektów ustaw, projekty ustaw oraz projekty rozporządzeń Rady Ministrów. Wykaz prac legislacyjnych Sejmu oraz Senatu obejmuje: projekty ustaw, zgłoszone poprawki do projektów oraz dane osoby zgłaszającej poprawkę, oraz przebieg prac nad projektem. Wykaz prac

legislacyjnych Prezesa Rady Ministrów i ministrów obejmują odpowiednio projekty rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów i ministrów, a wykaz prac legislacyjnych organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego obejmuje projekty uchwał.

- 19) Uwzględniono uwagi w zakresie dopisania przepisów dot. tzw. śladu legislacyjnego, poprzez wskazanie, iż wykazy prac legislacyjnych zawierają m.in. imię, nazwisko, stanowisko lub funkcję osoby odpowiedzialnej za opracowanie projektu oraz imię, nazwisko osoby przygotowującej projekt.
- 20) Doprecyzowano przepisy dotyczące prowadzenia konsultacji publicznych poprzez wskazanie, iż projekt może być przedstawiony do konsultacji publicznych bez wysyłania do zainteresowanych podmiotów poprzez jego udostępnienie w BIP właściwego organu prowadzącego uzgodnienia projektu. Ponadto Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi sposób i tryb prowadzenia konsultacji publicznych projektów aktów prawnych.
- 21) Doprecyzowano również przepisy dotyczące przeprowadzenia wysłuchania publicznego, wskazując, iż jeżeli ze względów lokalowych lub technicznych, w szczególności, gdy liczba osób chętnych do wzięcia udziału w wysłuchaniu publicznym przewyższa możliwości lokalowe i nie jest możliwe zorganizowanie wysłuchania publicznego, podmiot organizujący wysłuchanie publiczne może zmienić termin lub miejsce wysłuchania publicznego, podając w BIP przyczyny tej zmiany oraz nowy termin lub miejsce wysłuchania publicznego; lub odwołać wysłuchanie publiczne, podając w BIP przyczyny odwołania.
- 22) Uwzględniono również uwagi w zakresie doprecyzowania przepisów dotyczących warunków zgłoszenia, które wymaga lobbying, w tym lobbying zawodowy, jeżeli dotyczy prac nad projektem założeń projektu ustawy, projektem ustawy, projektem rozporządzenia lub projektem innego dokumentu rządowego w szczególności strategii, programu, sprawozdania, informacji, stanowiska Rządu do pozarządowego projektu ustawy lub innego stanowiska, przewidzianego w obowiązujących przepisach. Zgłoszenia wymaga również lobbying, w tym lobbying zawodowy, jeżeli dotyczy prac nad projektem ustawy w Sejmie lub w Senacie, w tym prac w komisjach sejmowych lub senackich oraz lobbying zawodowy, jeżeli dotyczy prac nad projektem uchwały organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego. Wskazano również jakie sprawy nie wymagają dokonania zgłoszenia i zgodnie z projektem są to konsultacje publiczne, wysłuchanie publiczne, opiniowanie na podstawie odrębnych przepisów w szczególności o Radzie Dialogu Społecznego, ustawy o związkach zawodowych, ustawy o organizacjach pracodawców, czy wykonywanie zleconych opinii, ekspertyz do projektów.

- 23) Uwzględniono również uwagi w zakresie lobbingu, wskazując, iż lobbingiem nie jest wyrażanie opinii, w ramach korzystania z wolności wypowiedzi i krytyki społecznej, urzeczywistniania prawa obywateli do ich rzetelnego informowania, jawności życia publicznego oraz kontroli i krytyki społecznej za pomocą mediów.
- 24) Uwzględniono uwagi w zakresie zaświadczenia o finansowaniu załączanego do zgłoszenia, poprzez wskazanie, iż osoba fizyczna działająca w imieniu własnym, która nie jest lobbystą zawodowym lub pełnomocnikiem lobbysty zawodowego załącza zestawienie źródeł dochodów z określeniem podmiotów finansujących za okres 12 miesięcy poprzedzających zgłoszenie. W przypadku zestawienia sporządzonego przez podmiot zaangażowany zainteresowany pracami nad projektem, w przypadku gdy działa on w formie stowarzyszenia, fundacji, organizacji pracodawców lub innej organizacji społecznej lub zawodowej, w tym organizacji pożytku publicznego, nie wskazuje się kwot uzyskanych ze zbiórek publicznych oraz darowizn 1%.
- 25) Doprecyzowano również przepisy dotyczące zakazu podejmowania pracy lub wykonywania innych odpłatnych zajęć u lub dla przedsiębiorcy, poprzez wskazanie, iż chodzi o branie udziału w wydawaniu rozstrzygnięć w sprawach indywidualnych dotyczących bezpośrednio tego przedsiębiorcy. Wskazano również rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych, w tym decyzje administracyjne w stosunku do których zakazy nie mają zastosowania. Doprecyzowane zostały terminy obowiązywania zakazów.
- 26) Doprecyzowano przepisy dotyczące działalności Komisji do spraw Rozstrzygania Konflikty Interesów, poprzez wskazanie, iż Komisja może rozpatrzyć wniosek o wyrażenie zgody w trybie milczącego załatwienia sprawy. Ponadto decyzje Komisji będą jawne i udostępniane w BIP wraz z danymi osoby, której decyzja dotyczy.
- 27) Doprecyzowano przepisy dotyczące obowiązku składania oświadczenia majątkowego poprzez wskazanie i uporządkowanie konkretnych grup zawodowych zobowiązanych do złożenia oświadczenia majątkowego. Do wzoru oświadczenia majątkowego załączona została instrukcja jego wypełnienia. Doprecyzowano również terminy do złożenia oświadczenia majątkowego.
- 28) Uwzględniono uwagi w zakresie ograniczenia katalogu osób zobowiązanych do złożenia oświadczenia majątkowego, których oświadczenia będą jawne. Przyjęto zasadę, iż jawne będą oświadczenia majątkowe osób zajmujących stanowiska kierownicze w różnych podmiotach państwowych.
- 29) Doprecyzowano przepisy dotyczące przyznawania statusu sygnalisty, jak również procedury jego ochrony. Doprecyzowano, iż postanowienie o nadaniu statusu sygnalisty

należy wydać najpóźniej w terminie 30 dni od otrzymania wniosku. Uwzględniono również uwagi w zakresie braku obowiązku uzyskania zgody prokuratora na rozwiązanie i zmianę warunków umowy w przypadku, gdy umową będzie rozwiązanie za porozumieniem stron. Ponadto zróżnicowano przesłanki umorzenia postępowania.

- 30) Doprecyzowano przepisy dotyczące stosowania wewnętrznych procedur antykorupcyjnych zarówno przez co najmniej średnich przedsiębiorców oraz przez osobę kierującą jednostką sektora finansów publicznych. Doprecyzowano cel, tj. obowiązek opracowania i stosowania przez osobę kierującą jednostką sektora finansów publicznych procedur antykorupcyjnych w celu przeciwdziałania dokonywania przestępstw oraz doprecyzowano katalog przepisów z Kodeksu karnego.
- 31) Doprecyzowano przepisy dotyczące odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy, wskazując, iż Szef CBA nie kieruje wniosku o ukaranie, jeżeli przedsiębiorca zawiadomił organy ścigania o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W przypadku odpowiedzialności kierownika jednostki Szef CBA odstąpi od skierowania wniosku o ukaranie, jeżeli kierownik jednostki poinformuje organy ścigania o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Doprecyzowano, iż wniosek kierowany jest do sądu karnego.
- 32) Uwzględniono uwagi w zakresie zmiany ustawy o CBA, poprzez doprecyzowanie, iż chodzi o ujawnianie i przeciwdziałanie przypadkom nieprzestrzegania przepisów ustawy o jawności życia publicznego w zakresie nieposiadania procedur antykorupcyjnych.
- 33) W art. 118 uwzględniono uwagi w zakresie przepisów zmieniających tj. w ustawie o pracownikach samorządowych. W dniu 15 września 2017 r. Sejm uchwalił zmianę tej ustawy, wprowadzając zakaz zatrudniania w urzędach na szczeblu samorządowym doradców i asystentów samorządowych.
- 34) Ponadto uwzględniono uwagi w zakresie poszerzenia katalogu ustaw zmienianych projektem ustawy o jawności życia publicznego, a które wprost odwołują się do ustawy o dostępie do informacji publicznej, m.in. o ustawę Prawo prasowe, ustawę o normalizacji, ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego, ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- 35) Przepisy epizodyczne, dostosowawcze, przejściowe i końcowe zostały uzupełnione o przepis dot. dotychczas złożonych wniosków o udostępnienie informacji publicznej, poprzez wskazanie, iż wnioski o udostępnienie informacji publicznej złożone dotychczas, będą rozpatrywane na zasadach dotychczasowych. Dodano przepis

przejściowy, iż do rejestru umów wprowadza się informacje o umowach zawartych od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Dodano przepis przejściowy wskazujący, iż osoby wykonujące działalność lobbingową ujęte w rejestrze, o którym mowa w ustawie o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa stają się lobbystami zawodowymi w rozumieniu niniejszej ustawy. Ponadto Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji przeniesie dane z dotychczasowego rejestru w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy. Uwzględniono uwagi w zakresie wprowadzenia przepisu przejściowego dla przedsiębiorców w zakresie przygotowania kodeksu etycznego w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

36) Uwzględniono uwagi w zakresie daty wejścia w życie ustawy proponując wejście w życie w dniu 1 marca 2018 r.

Załączniki:

- 1) Tabela „Uwagi do projektu ustawy o jawności życia publicznego - I tura konsultacji publicznych”
- 2) Tabela „Uwagi do projektu ustawy o jawności życia publicznego - II tura konsultacji publicznych”
- 3) Tabela „Uwagi do projektu ustawy o jawności życia publicznego (zgłoszone w ramach opiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego)”.